

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

SCENARIUSZ LEKCJI

OPRACOWAŁA: MGR ANNA TYKA (UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH)

TEMAT: POZNAJ SĄSIADA – POLSKA I UKRAINA

UCZESTNICY:

Uczniowie w wieku 9–13 lat – obywatele Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski po 24 lutego, uczęszczający do szkoły podstawowej w województwie śląskim, oraz obywatele Polski, uczęszczający do szkoły podstawowej w województwie śląskim.

CZAS TRWANIA:

1 godzina dydaktyczna.

CELE ZAJĘĆ:

- uczeń potrafi przywitać się i przedstawić w języku polskim i ukraińskim oraz zapytać rozmówcę, jak ma na imię i skąd pochodzi;
- uczeń potrafi wskazać na mapie położenie Polski i Ukrainy;
- uczeń potrafi wymienić oraz wskazać na mapie stolice Polski i Ukrainy;
- uczeń potrafi rozpoznać symbole państwowe (flaga, godło, hymn) Polski i Ukrainy;
- uczeń zna nazwy państw (Polska, Ukraina) oraz ich stolic w języku polskim i ukraińskim;
- uczeń zna zwroty w języku polskim i ukraińskim, których używa się, by się przedstawić, przywitać oraz zapytać rozmówcę o imię i kraj pochodzenia;
- uczeń wykazuje gotowość do rozmowy na temat położenia Polski i Ukrainy oraz symboli państwowych;
- uczeń wykazuje zainteresowanie tematem, chęć do pracy w grupie oraz do rozmowy i wymiany informacji na temat swojego kraju.

METODY I FORMY PRACY:

- plenum (interakcja nauczyciel–uczeń), praca indywidualna, praca w grupie, praca w parach, metody aktywizujące, prezentacja.

WPROWADZENIE

- Nauczyciel wita się z uczniami, używając zamiennie języka polskiego i ukraińskiego, oraz prosi uczniów o powtórzenie powitania *Dzień dobry* (w języku polskim i ukraińskim).
- Nauczyciel zapisuje na tablicy temat lekcji (*Poznaj sąsiada*) w języku polskim i ukraińskim, czytając go jednocześnie na głos. Następnie nauczyciel pyta uczniów o skojarzenia związane z zapisanym tematem, zwracając uwagę uczniów na zawieszony na tablicy mapy konturowe Polski (zał. 1a) Ukrainy (zał. 1b), mapę świata (zał. 2) oraz grafiki przedstawiające osoby, które się witają i przedstawiają (zał. 3). Pytania, które

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

mogą pomóc odgadnąć tematykę zajęć: *O czym/kim będziemy dzisiaj rozmawiać?, Z czym wam się kojarzą przedstawione grafiki?, Jakie kraje dzisiaj poznacie?; O czym/kim pomyśleliście, gdy usłyszeliście temat lekcji?* (nauczyciel zadaje pytania w obu językach).

- Uczniowie przy wsparciu nauczyciela oraz prezentowanych pomocy dydaktycznych dzielą się swoimi skojarzeniami dotyczącymi tematu zajęć.
- Nauczyciel podsumowuje w języku polskim i ukraińskim wypowiedzi uczniów, prosi ich o powtórzenie nazw krajów *Polska, Ukraina* (w obu językach), zaprasza uczniów do aktywnego udziału w lekcji oraz zapewnia o swoim wsparciu w komunikacji między uczniami.

ĆWICZENIE 1: POZNAJMY SIĘ!

- Nauczyciel przedstawia się (*Mam na imię..., Pochodzę z Polski/Ukrainy*) w języku polskim i ukraińskim, następnie zaprasza czterech chętnych uczniów (po dwóch z Polski i z Ukrainy) na środek klasy i prosi każdą z par (polską i ukraińską), aby spróbowała odegrać dialogi, w których nawiążą do sytuacji przedstawionych na grafikach, tzn. powitają się, przedstawią i powiedzą, skąd pochodzą. Nauczyciel zwraca się do par uczniów: *Odegrajcie dialogi, używając wyrażień/pytań: „Cześć. Mam na imię...”, „Pochodzę z Polski/Ukrainy”, „A ty jak masz na imię?”, „Skąd pochodzisz?”* (nauczyciel wypowiada polecenie w obu językach). Nauczyciel powtarza sformułowania dwukrotnie w obu językach, prosząc jednocześnie wszystkich uczniów o powtarzanie zwrotów polskich i ukraińskich.
- Pary uczniów odgrywają dialogi w swoich ojczystych językach. Następnie nauczyciel prosi tych samych czterech uczniów, by utworzyli pary mieszane (polsko-ukraińskie) i spróbowali odegrać dialogi w języku ukraińskim i polskim. Nauczyciel koordynuje pracę uczniów i wspiera, przypominając wprowadzone już wyrażenia w języku polskim i ukraińskim.
- Po odegraniu dialogów nauczyciel zaprasza wszystkich uczniów, by dobrali się w pary polsko-ukraińskie i spróbowali odegrać dialogi w języku ukraińskim i polskim na wzór tych, które przedstawiły pary uczniów. Nauczyciel kieruje pracą uczniów, używając naprzemiennie języka polskiego i ukraińskiego.

ĆWICZENIE 2: MOJA MAŁA OJCZYZNA

- Nauczyciel prosi dwóch chętnych uczniów (po jednym z grupy ukraińskiej i polskiej) o podejście do mapy świata i wskazanie położenia Polski i Ukrainy oraz ich stolic. Uczeń z Polski wskazuje na mapie Ukrainę oraz jej stolicę – Kijów, uczeń z Ukrainy wskazuje na mapie Polskę oraz jej stolicę – Warszawę. Polecenie sformułowane do uczniów brzmi: *Proszę, wskaż na mapie, gdzie leży Polska/Ukraina, spróbuj nazwać stolicę państwa i pokazać ją na mapie* (polecenie jest sformułowane w obu językach). Następnie nauczyciel wymawia dwukrotnie w obu językach nazwy państw oraz ich stolicę. Ćwiczenie aktywizuje również pozostałych uczniów, którzy na przygotowanych

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

już przez nauczyciela konturowych mapach świata (zał. 1a, zał. 1b) zaznaczają Ukrainę i Polskę oraz ich stolicy. Nauczyciel mówi: *Na konturowych mapach świata, które znajdują się na waszych ławkach, zaznaczcie położenie Ukrainy i Polski oraz ich stolic (polecenie formułowane jest w obu językach).*

ĆWICZENIE 3: OJCZYŻNA MOJEGO SĄSIADA: SYMBOLE PAŃSTWOWE

- Nauczyciel pyta uczniów o znane im symbole państwowe i ich użycie/występowanie: *Jakie znacie symbole narodowe?; Gdzie można spotkać niektóre z symboli narodowych?* (pytania formułowane są w obu językach). Dla ułatwienia wykonania zadania nauczyciel pokazuje uczniom przygotowane wcześniej karty przedstawiające kontur flagi (zał. 4) oraz godeł Polski (zał. 5a) i Ukrainy (zał. 5b), a także nuty ze sklejki (zał. 6) (jako nawiązanie do hymnu).

ĆWICZENIE 3A: OJCZYŻNA MOJEGO SĄSIADA: SYMBOLE PAŃSTWOWE (FLAGA)

- Nauczyciel prosi dwóch chętnych uczniów (po jednym z grupy polskiej i ukraińskiej), by podeszli do tablicy i z przyklejonych kartek z papieru kolorowego wybrali kolory, które występują we flagach Polski i Ukrainy. Uczeń z Polski wybiera kolory dla flagi ukraińskiej, uczeń z Ukrainy – dla flagi polskiej. W przypadku trudności z wyborem kolorów nauczyciel prosi pozostałych uczniów o pomoc w wyborze kolorów. W tej części ćwiczenia pojawiają się takie wyrażenia/pytania: *Jaki kolor ma flaga Polski/Ukrainy?, Które kolory występują we fladze Polski i Ukrainy? Flaga Polski ma kolor biały i czerwony, Flaga Ukrainy ma kolor niebieski i żółty* (wyrażenia/pytania są wypowiedzane przez nauczyciela w obu językach). Mówiąc o kolorach flag, nauczyciel prosi wszystkich uczniów o powtarzanie kolorów *biały, czerwony, niebieski, żółty* w obu językach.
- Następnie nauczyciel prosi uczniów, by w parach (polsko-polskich i ukraińsko-ukraińskich) przygotowali po dwie małe słodkie niespodzianki w kolorach flag polskiej i ukraińskiej dla swoich kolegów/koleżanek (polscy uczniowie dla uczniów ukraińskich i odwrotnie) z dostępnych w sali materiałów (bibuła, papier kolorowy, klej, wstążki, brokat itp.) oraz lizaków. Polscy uczniowie korzystają z materiałów w kolorach niebieskich i żółtych, ukraińscy uczniowie – w kolorach białych i czerwonych. Następnie nauczyciel prosi uczniów o wręczenie niespodzianek kolegom/koleżankom z drugiego kraju. W trakcie ćwiczenia nauczyciel zwraca się do uczniów w języku polskim i ukraińskim naprzemiennie. Wyrażenia/polecenia, które pojawiają się w tej części ćwiczenia: *Dobierzcie się w pary polsko-polskie i ukraińsko-ukraińskie i przygotujcie po dwa słodkie prezenty dla swoich sąsiadów z zagranicy. Prezenty powinny być w kolorach flag Polski/Ukrainy. Możecie korzystać z dostępnych materiałów: bibuła, wstążki, klej, papier kolorowy, brokat itp. W każdej niespodziance powinien znaleźć się jeden lizak, który możecie wybrać z koszyka z lizakami. Następnie wręczcie prezenty swoim kolegom/koleżankom.* Uczniowie wykonują ćwiczenie i wręczają sobie słodkie niespodzianki.

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ĆWICZENIE 3B: OJCZYŻNA MOJEGO SĄSIADA: SYMBOLE PAŃSTWOWE (HERB, GODŁO)

- Nauczyciel przykleja do tablicy fotografie przedstawiające godło Polski (zał. 7a) i Ukrainy (zał. 7b), a następnie, w języku polskim i ukraińskim, prosi po dwóch uczniów z grupy polskiej i ukraińskiej o podejście do tablicy. Zadaniem każdej pary jest opisanie godła swojego kraju (jeden uczeń opisuje godło, drugi pokazuje na fotografii opisywane części godła). Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Opisz, proszę, godło swojego kraju, a kolega/koleżanka w tym samym czasie będzie pokazywać kolejne opisywane przez ciebie części godła. Proszę, byście opowiadali o godłach powoli, wyraźnie nazywając ich części (tło, tarcza, godło, kolor czerwony, biały, żółty, złoty, niebieski, trójkąt, orzeł biały, korona)* (nauczyciel wypowiada polecenie w obu językach). Uczniowie wykonują ćwiczenia i opisują godła swoich krajów.

ĆWICZENIE 3C: OJCZYŻNA MOJEGO SĄSIADA: SYMBOLE NARODOWE (HYMN)

- Nauczyciel rozdaje uczniom po cztery małe kartki, na których zapisane są liczby od 1 do 4 (zał. 8). Zadaniem uczniów jest wysłuchanie melodii hymnów czterech państw (w kolejności: Polska, Niemcy, Ukraina, Francja;zał. 9), a następnie wskazanie (poprzez podniesienie kartki z numerem), który hymn jest hymnem Ukrainy, a który hymnem Polski. Nauczyciel może skierować do uczniów następujące polecenie: *Na rozdanych kartkach znajdują się numery od 1 do 4. Waszym zadaniem jest wysłuchanie fragmentów hymnów czterech państw (Niemiec, Ukrainy, Francji i Polski), a następnie, po wysłuchaniu, podniesienie kartek z odpowiednim numerem dla hymnu Polski oraz dla hymnu Ukrainy* (polecenie jest formułowane w obu językach). Po wysłuchaniu melodii hymnów nauczyciel zwraca się do uczniów: *Podnieście kartkę z numerem odpowiadającym hymnowi Polski, Podnieście kartkę z numerem odpowiadającym hymnowi Ukrainy* (swoją prośbę nauczyciel wypowiada w obu językach). Uczniowie wysłuchują hymnów, a następnie wykonują polecenie nauczyciela, podnosząc kartki z odpowiednimi numerami.

ZAKOŃCZENIE I PODSUMOWANIE

- Nauczyciel informuje, że lekcja zbliża się do końca. Podsumowuje lekcje i zachęca do podzielenia się wrażeniami z zajęć: *Na dzisiejszej lekcji poznaliście lepiej swoich polskich i ukraińskich sąsiadów oraz ich kraje. Co najbardziej was zainteresowało? Co było dla was nowe? Czego jeszcze chcielibyście dowiedzieć się o swoich sąsiadach?* (nauczyciel zwraca się do uczniów w obu językach). Uczniowie dzielą się swoimi wrażeniami, posługując się nowym słownictwem, zwrotami, które zostały wprowadzone w czasie lekcji, odwołują się do wiedzy, którą poszerzyli w trakcie zajęć, i umiejętności, które nabyli na lekcji.
- W ramach pracy domowej nauczyciel może zaproponować, by uczniowie pokolorowali konturowe mapki (z ćwiczenia 2), przedstawiające m.in. Ukrainę i Polskę, barwami odpowiadającymi kolorom flag. Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Pokolorujcie*

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

w domu konturowe mapy Polski i Ukrainy kolorami odpowiadającymi kolorom flag (polecenie wypowiedziane jest w obu językach).

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1A

Na lekcji wykorzystano grafikę z kart pracy Montessori „Flagi i mapy państw Europy” (nudzimisie.pl), przedstawiającą mapę konturową Polski.

ZAŁĄCZNIK 1B

Na lekcji wykorzystano grafikę z kart pracy Montessori „Flagi i mapy państw Europy” (nudzimisie.pl), przedstawiającą mapę konturową Ukrainy.

ZAŁĄCZNIK 2

Na lekcji wykorzystano mapę fizyczną świata (Wydawnictwo Piętka).

ZAŁĄCZNIK 3

Na lekcji – w ramach grafik – wykorzystano materiały (ilustracje, karty pracy) z następujących publikacji: A. Jarosz-Bilińska: *Komunikacja, emocje, relacje. Karty pracy wspomagające rozwój umiejętności społecznych*. Kraków: Wydawnictwo WiR, 2020; E. i W. Szwałkowski, P. Zawadzki: *Uczniowski BON TON. Sytuacyjne rymowanki edukacyjne*. Kraków: Wydawnictwo WiR, 2014; A. Jarosz: *Komiks społeczny. 33 historyjki w formie ćwiczeń rozwijających umiejętności społeczne*. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia, 2019; A. Jarosz: *Komiks społeczny 2. Nowe historyjki w formie ćwiczeń rozwijających umiejętności społeczne*. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia, 2020.

ZAŁĄCZNIK 4

Na lekcji wykorzystano grafikę z kart pracy Montessori „Flagi i mapy państw Europy” (nudzimisie.pl), przedstawiającą kontur flagi.

ZAŁĄCZNIK 5A

Na lekcji wykorzystano grafikę przedstawiającą kontur herbu Polski, dostępną na stronie: https://miastodzieci.pl/wp-content/uploads/2013/04/1036godlo_Polski_kolorowanka.gif.

ZAŁĄCZNIK 5B

Na lekcji wykorzystano grafikę przedstawiającą kontur herbu Ukrainy, dostępną na stronie: <https://www.superkid.pl/pobierz-pdf/kt/ukraina/pdfd/ukr-kp-ukraina-p3-4abc.pdf>.

ZAŁĄCZNIK 6

Na lekcji wykorzystano nuty ze sklejki (producent: Mowit).

„UNIWERSYTET HUMANISTÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH”
POWR.03.01.00-00-T217/18

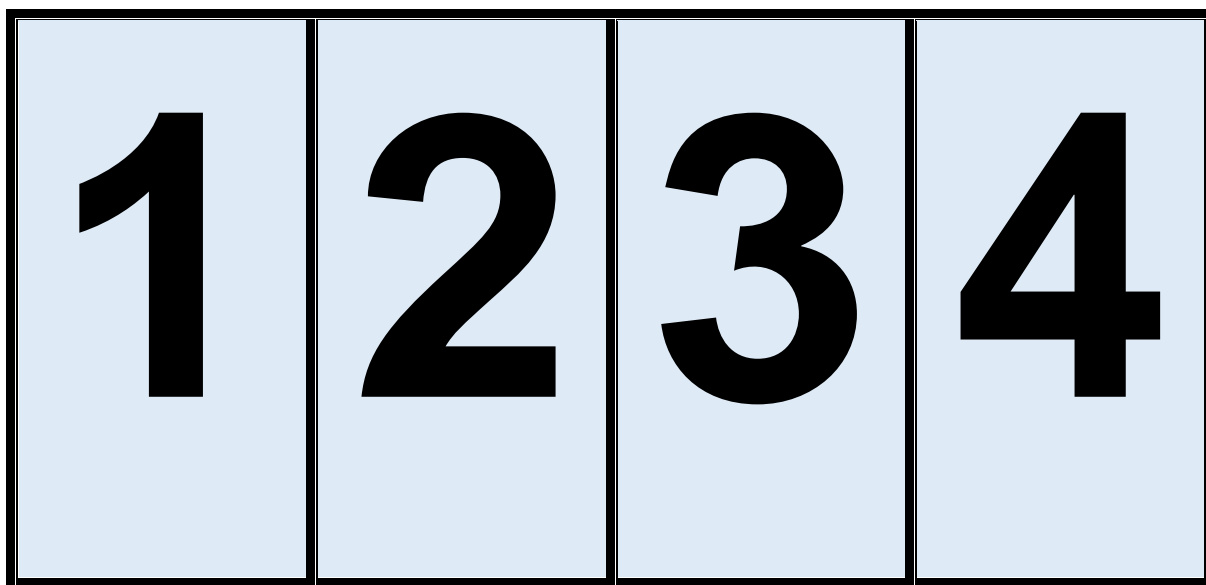
ZAŁĄCZNIK 7A

Na lekcji wykorzystano grafikę przedstawiającą godło Polski, dostępną na stronie:
<https://niepodlegla.gov.pl/wp-content/uploads/2020/04/Symbole-Narodowe-Godło-Polski.pdf>.

ZAŁĄCZNIK 7B

Na lekcji wykorzystano grafikę przedstawiającą godło Ukrainy, dostępną na stronie:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/95/Lesser_Coat_of_Arms_of_Ukraine.svg/640px-Lesser_Coat_of_Arms_of_Ukraine.svg.png.

ZAŁĄCZNIK 8

ZAŁĄCZNIK 9

Na lekcji wykorzystano melodie hymnów dostępne na stronie:
<https://www.naxos.com/CatalogueDetail/?id=8.551248>.